

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ФІНАНСІВ, ГРОШОВОГО ОБІГУ І КРЕДИТУ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

27–28 квітня 2004 р. відбулася Всеукраїнська наукова конференція "Актуальні проблеми теорії та практики фінансів, грошового обігу і кредиту", організована кафедрою фінансів, грошового обігу та кредиту Київського національного університету імені Тараса Шевченка і присвячена 170-річчю університету та 60-річчю економічного факультету. У її роботі взяли участь провідні вчені, державні діячі та працівники фінансово-кредитних установ України, Азербайджану, Німеччини.

З привітанням учасникам виступив декан економічного факультету, професор, доктор економічних наук **В. Д. Базилевич**. Він привернув увагу присутніх до проблем розвитку економіки в умовах глобалізації і визначення нової парадигми у сфері фінансів, грошового обігу та кредиту, наголосив на ролі науки, новітніх методів підготовки студентів та внеску випускників і працівників економічного факультету в розбудову економічної системи держави.

На пленарному та секційних засіданнях конференції йшло обговорення за напрямками: теоретичні засади і напрями розбудови фінансової системи України; проблеми і перспективи розвитку фінансового ринку; грошово-кредитна політика та її вплив на макроекономічні процеси; адаптація фінансової і кредитної систем нашої держави до процесів глобалізації.

Теоретичним засадам і методології структурно-інноваційної перебудови економіки було присвячено доповідь професора, доктора економічних наук **І. О. Лютого**, який очолює кафедру фінансів, грошового обігу та кредиту. Доповідач констатував, що фінансова наука відіграє важливу роль у забезпеченні поступального розвитку держави. Зазначаючи позитивні макроекономічні зрушення в економіці, він зупинився на проблемах досягнення конкурентних переваг, що потребує новітніх підходів у сфері державних фінансів, розробки боргової стратегії держави, підвищення ефективності функціонування державних інститутів та розробки концепції фінансової політики структурно-інноваційного розвитку.

Доповідач вважає, що держава має стати активним учасником системи фінансово-кредитних відносин, для чого доцільно систематизувати та законодавчо врегулювати інституційне забезпечення фінансового ринку. Особливу увагу слід приділити соціальній спрямованості розвитку державних фінансів і обмеженню політизованих підходів у визначенні соціальних видатків. Зокрема, тіньовий сектор слід розглядати не як суб'єктивне явище, а як об'єктивний процес, який доцільно регулювати прийняттям відповідних законів. Особливу увагу слід приділити проблемі лобіювання інтересів фінансово-промислових об'єднань, які обслуговують амбіції окремих політичних груп.

Заслугує на увагу розгляд проблематики державного боргу. **І. О. Лютий** зазначає, що держава має змінити ставлення до зовнішніх запозичень фінансових ресурсів. Проблема полягає не в тому, щоб залучити, а в тому, щоб якнайефективніше використати позичені кошти, отже, доцільно розробити відповідну національну боргову стратегію України. При цьому оптимізація цільового використання інвестиційних ресурсів сприятиме поліпшенню інвестиційного іміджу держави і розвитку фінансового ринку.

Значний інтерес викликала доповідь заступника директора Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України, професора, доктора еконо-

мічних наук **З. С. Варналія**, присвячена детінізації економіки як чиннику забезпечення фінансової безпеки держави. Виступаючий аргументував необхідність захищеності економічних інтересів усіх учасників господарської діяльності. Особливу увагу він приділив послідовному висвітленню проблематики впливу макроекономічних чинників на поступальний економічний розвиток держави, демографічних проблем, доцільності підвищення рівня менеджменту на макrorівні і особливостей функціонування тіньової економіки. З. С. Варналій акцентував увагу на окремих аспектах надмірного втручання держави в економічні процеси, що призводить до тінізації економіки, і показав, що основними причинами її є недостатність інституціонального забезпечення, відсутність повноцінного ринкового середовища, системні вади податкової політики, незбалансованість державної регуляторної політики, неефективне управління державною власністю, недосконалість бюджетної політики (особливо розбіжності між макрпоказниками), деформація структури зайнятості, слабкість судової влади (у сфері виконання рішень). Ці причини в сукупності й зумовлюють поступове формування тіньової парадержави.

Доповідач наголосив, що для забезпечення сталого зростання економіки нову стратегію детінізації слід спрямувати на проведення активної регуляторної політики, узгодження процедур перевірок між контролюючими установами, легалізацію тіньової економіки, усунення правового нігілізму, обмеження рівня монополізації, посилення захисту майнових прав суб'єктів господарювання і громадян, упорядкування оренди державної та комунальної власності.

Роль бюджетного механізму в умовах структурно-інноваційного розвитку економіки України розкрив у своїй доповіді ректор Фінансової академії при Міністерстві фінансів України, професор, доктор економічних наук **О. Д. Василик**. Він зазначив, що за останні роки кардинально змінилися соціальні орієнтири в суспільстві й на перше місце поступово виходить споживання матеріальних благ. Критично оцінивши ситуацію з існуючою практикою надання пільг, доповідач показав, що доцільно скласти державний реєстр соціальних пільг, наданих громадянам, а також врегулювати досить лояльне пільгове оподаткування деяких суб'єктів господарювання. Слід, насамперед, врахувати нагальні потреби розвитку держави, перейти до стратегічного бюджетного планування, а також розробити фінансовий баланс держави. О. Д. Василик наголосив на необхідності застосування програмно-цільового методу планування, оптимізації витрат бюджету і державного споживання.

Заступник директора Департаменту зведеного бюджету Міністерства фінансів України, доктор економічних наук **І. Я. Чугунов** у доповіді "Перспективне бюджетне планування як складова системи економічного регулювання" особливу увагу приділив основним засадам бюджетного планування.

Завідувач кафедри економічної теорії Київського національного торгово-економічного університету, професор, доктор економічних наук **В. Д. Лагутін** у доповіді "Трансмісійний механізм монетарної політики в трансформаційній економіці" наполягав на доцільності проводити зваженішу монетарну політику, що сприятиме розширенню довгострокового кредитування, капіталізації фінансового ринку, стимулюванню внутрішнього попиту з урахуванням сучасних тенденцій розвитку національної економіки.

Актуальним проблемам іпотечного кредитування в АПК присвячено доповідь завідувача відділення фінансово-кредитної та податкової політики Інституту аграрної економіки УААН, академіка УААН, професора, доктора економічних наук **М. Я. Дем'яненка**. Доповідач особливу увагу приділив поетапності вирішення проблематики власності на землю, оцінці вартості землі і доцільності створення іпотечного банку. Зокрема, він зазначив, що в економічно розвинутих країнах іпотечні банки здійснюють лише 10% іпотечних операцій у загальному обсягу наданих послуг. Відповідно, доцільність

створення іпотечного банку в Україні потребує всебічного наукового дослідження. М. Я. Дем'яненко вважає, що як іпотеку слід брати не землю, а право на іпотеку землі.

Продовжив тематику іпотеки виступ президента Міжнародного інституту фінансів, професора, доктора економічних наук **В. І. Кравченка** "Концептуальні засади іпотечного кредитування в Україні".

Голова правління АКБ "Аркада" **К. В. Паливода** в доповіді "Українські банки в глобальній фінансовій системі: спосіб виживання" висвітлив сучасні тенденції розвитку банківської системи, впровадження новітніх банківських технологій і послуг, доцільність підвищення ефективності банківського менеджменту, а також діяльності рейтингових агентств.

Керівник відділу Східної Європи і України в Берлінському науковому інституті світової економіки і політики, професор **В. Трілленберг** всебічно проаналізував вплив введення євро на взаємовідносини ЄС і США, а також на економіку України в цілому. Особливу увагу доповідач приділив перспективам розвитку банківського сектора, проблематиці відкриття філій іноземних банків, а також сучасним тенденціям становлення ринку праці і вирішенню проблем підвищення якості підготовки студентів.

Перспективам вступу до Світової організації торгівлі і основним засадам діяльності банківської системи присвятили виступи професор, доктор економічних наук **В. І. Грушко** і кандидат економічних наук, докторант кафедри фінансів, грошового обігу та кредиту Київського національного університету імені Тараса Шевченка **З. М. Васильченко**. На заключному засіданні було підбито підсумки і прийнято рекомендації, спрямовані на розбудову фінансової системи України.

Л. АЛЕКСЕЄНКО,
кандидат економічних наук.